

AZ ADATGYŰJTŐ CSOPORTOK CÍMEI

Az elmúlt év során - talán némileg a METEOR közleményeinek eredményeképpen - igen sok különféle észlelés, beszámoló érkezett, mind a budapesti Urániába, mind az adatgyűjtéssel és rendezéssel foglalkozó tagtársaink címére. Kérjük, hogy a jövőben a rendszeresen észlelő műkedvelők adataikat lehetőleg egyenesen a gyűjtést végző munkacsoportokhoz, ill. azok vezetőihez juttassák el. Jelenleg a következő gyűjtőcsoportok működnek:

Napészlelések: Szolnoki Vegyi Művek Csillagászati Szakköre. XANCSURA Árpád, Szolnok, Téglá utca 12.

Holdészlelések: Szolnoki V.M.Csill.Szakköre. BALÁZS Sándor, Szolnok VIII., Kender u.1. /Csak adatgyűjtés. Úrlapok továbbra is a METEOR-on át igényelhetők./

Bolygó megfigyelések: TIT Uránia Csillagvizsgáló, Bp.I., Sánc utca 3/b. Ifj.BARTHA Lajos.

Üstökös adatok: Ugyanezen a címen.

Meteorok, tűzgömbök: MEZŐSI Csaba és KESZTHELYI Sándor, Pécs, Vak Bottyan u.50.

Változócsillagok: NAGY Sándor, Csillagvizsgáló, Baja, Tóth Kálmán u.19.

Csillagfedések és Jupiter-hold jelenségek: TIT Uránia Csillagvizsgáló címen, PONORI Th.Aurél nevére.

Minden egyéb, itt nem szereplő témakörbe vágó észlelést vagy dr.KULIN György igazgató nevére, vagy a METEOR szerkesztőségének kérjük eljuttatni a TIT Uránia Csillagvizsgálóba.

. . . . .

A változócsillag Adat-Bank 1970-ig

A Meteor 1971 évi 4.sz-ban már beszámoltunk az Adat-bank "készletéről". Most közöljük az 1970-es adatokkal bővített listát. Az 1970-es év a több mint 3300 beérkezett adatával minden korábbi év természet felülmulta, sőt úgy látszik -bár végleges összesítés még nincsen - az 1971-es esztendőét is. A megfigyeléseket továbbra is a Baja, Csillagvizsgáló címére várjuk /1. az előző közleményt/. A következőkben közöljük a 25 legtöbbet figyelt változócsillag nevét és a megfigyelések számát, valamint az első 25 megfigyelő nevét és az Adat-bank számára küldött észlelések számát. /Megjegyzés: Thaly Koppány listája 45 régi adattal bővült./ Kérésre, feldolgozás, kiértékelés céljára bármelyik változó adatgyűjteményét elküldjük az érdeklődő amatőröknek. /Feltéve, hogy tagja a Csillagászat Baráti Körének./

1. γ	Cas	3362	9. α	Her	412	17. ξ	Aur	195
2. R	Sat	913	10. WZ	Cas	305	18. θ	Per	187
3. AF	Cyg	709	11. V	Boo	283	19. RS	Cnc	164
4. R	Lyr	669	12. μ	Cep	274	20. η	Gem	158
5. Z	UMa	632	13. β	Lyr	232	21. ζ	Her	153
6. HR	Del [☾]	623	14. R	Leo	212	22. RU	Cas	152
7. β	Peg	460	15. γ	Cyg	210	23. θ	Per	152
8. α	Ori	433	16. R	CrB	203	24. θ	Cas	146
						25. P	Cyg	131

Észlelők: 1. ifj. Bartha Lajos = 3747; 2. Nagy Sándor = 2708; 3. Keszthelyi Sándor = 1358; 4. Thaly Koppány = 1140; 5. Sonogyi Klára = 700; 6. Torma Tibor = 682; 8. Gál Péter = 358; 9. Fejes Imre = 293; 10. Szilvay Péter = 267; 11. Pintér Sándor = 236; 12. Mezősi Csaba = 230; 13. Felső Géza = 216; 14. E. Kovács Zoltán = 145; 15. Nagy Rozália = 140; 16. Kovács Géza = 112; 17. Pócs Mihály = 109; 18. Kovács László = 93; 19. Pekker Sándor = 91; 20. Hegyessy Péter = 80; 21. Gellért András = 75; 22. Kunovits Jenő = 75; 23. Mécsek Miklós = 68; 24. Ponori Th. Aurél = 65; 25. Taracsák Gábor = 34.
Összesítve: 1957-től 1970-ig 50 észlelő 94 változócsillagról 13656 észlelést végzett.

[☾]HR Del = Nova 1967 Delphini.

Nagy Sándor /Baja/

Változócsillag észlelők figyelmébe: Ismételten felhívjuk a figyelmet az alfa / α / Orionis azaz a Betelgeuze hosszú periódusú változócsillag és a gamma / γ / Cassiopeiae eruptív változó megfigyelésére. Mindkét csillag pusztá szemmel is jól látható, rendszeres megfigyelésükre a téli és kora tavaszi hónapok igen alkalmasak. Igen érdekes és értékes lehet a gamma Cas rendszeres fénybecslése 10 - 15 perces időközökben. Ugyancsak jól feldolgozható adatokat nyerhetünk ha a két csillagképről időnként egy-egy felvételt készítünk álló kamerával, 1-2 perces expozícióval. A fotografikus fényesség jól kiértékelhető, ha a rövid csillag-nyomokat hasonlítjuk össze a fotonegativon. A fotografikus becslésnél, az ún. fokozat-fénybecslési eljárást alkalmazzuk, és tüntessük fel, hogy fotoeljárással nyertük /ph/.

U Cephei: egy érdekes fedési változó

Ismeretes, hogy a fedési változók - vagy fedési kettősök - olyan csillagpárok, amelyeknél a keringés síkja közel egybe esik a látósíkunkkal és így a két égitest a Földről szemlélve, időről időre elfedi egymást. E csoport egyik jellegzetes képviselője a béta Persei, az Algol, innen az ilyen csillag-típust Algol változóknak nevezik. /Rövidítve EAC = Eclipsing Algol/. Az Algol típusú fedési változók egyik érdekes és jól észlelhető típusa az U Cephei, amelyet V. Ceraszki 1880-ban fedezett fel. Mivel a csillag közel van az égi pólushoz, az egész esztendőn át jól észlelhető. Megfigyelése azonban más